

În domeniul pronumelui întâlnim folosirea pronumelui demonstrativ arhaic *on, ona, ono* în loc de *ten* :

anismy *oney* wspominali, na *on* czas (*ibidem*, p. 62).

După cum am mai menționat, acestea sînt trăsături caracteristice ale limbii polone vechi și se întâlnesc în toate documentele analizate în articolul de față.

Dintre trăsăturile specifice ale celor două documente analizate, remarcăm desfacerea vocalelor nazale în vocală plus consoană nazală:

będać *somsiadami bliskimi* (*ibidem*, p. 62), y z Multanami *piancz sandziakow* (*ibidem*, p. 140).

În scrisoarea lui Petru din 1532, în expresia « tedy chciey *my* pomagać » (*ibidem*, p. 62), credem că este o greșeală de transcriere și că trebuia să fie: « tedy chciey *ny* pomagać » ('deci binevoiește să *ne* ajuti') cu folosirea formei scurte de dat. pl. din slava veche -N_BI.

În concluzie, putem afirma că trăsăturile caracteristice ale celor două documente analizate ne aduc argumente în sprijinul afirmației făcute mai sus, referitoare la originea română a pisarului acestor documente.

Din actele de cancelarie în limba polonă ale anilor 50—60 ai secolului al XVI-lea ni s-a păstrat o scrisoare din 1558 (*ibidem*, p. 210—211) a lui Alexandru Lăpușneanu către Sigismund August regele Poloniei și actul prin care Bogdan Vodă fiul lui Lăpușneanu, prestează jurămîntul de credință față de Sigismund August¹, în anul 1569 (*ibidem*, p. 263—265).

Ambele documente sînt scrise într-o ortografie arhaică, uneori improvizată. Atît după ortografie, cît și după trăsăturile morfologice și lexicale, s-ar putea presupune că sînt scrise de aceeași persoană, cu toate că au luat ființă la mare interval una de alta. Limba documentelor este arhaică, anterioară datei scrierii, ceea ce ne-ar putea face să presupunem că scriptorul era un om înaintat în vîrstă, care rupsese contactul cu limba polonă vorbită.

Astfel, de exemplu, întâlnim cuvinte cu sensuri arhaice:

księżyc 'lună calendaristică' sens dispărut² (în polona modernă înseamnă numai astrul luna). De exemplu:

« Wtorego dnia *ksiezicza* Octobra roku panskiego 1569 » (Hurm. Supl. II, vol. I, p. 265) 'În ziua de 2 octombrie anul de grație 1569';

towar 'animal, vită' sens arhaic pe care limba polonă l-a pierdut, păstrîndu-l numai pe acela de 'marfă'³. De exemplu:

« zaden s poddanich nassich nye ma tam zsobie mieskania miecz, ani stado s *towarami*, ani pczolami » (*ibidem*, p. 265) 'niciunul dintre supușii noștri să nu aibă acolo locuință, nici cirezi de vite, nici albine'.

budowanie 'construcție, clădire' sens dispărut⁴ (în limba modernă acest cuvînt înseamnă numai 'acțiunea de a zidi'):

« *przi them budowaniu* » (*ibidem*, p. 210) 'la construcția aceea'.

¹ « Dacă Lăpușneanu fusese partizanul și prietenul polonilor, fiul său Bogdan îl întrecu nesfîrșit în această privire. În 1569 el subsemnă un tratat de închinare din cele mai înjosite în fond și formă » X e n o p o l, *Istoria Românilor*, ed. III, vol. V, p. 85). În felul acesta, considerînd că inițiativa și formularea acestui act a aparținut lui Bogdan, ne putem explica de ce este scris la Iași, dar în limba polonă.

² Cf. A. B r ũ c k n e r, *Słownik Etymologiczny Języka Polskiego*, Varșovia, 1957 (ed. fototip.), p. 277.

³ *Ibidem*, p. 574; J. K a r ł o w i e z, A. K r y ŋ s k i, W. N i e d z w i e d z k i, *Słownik języka polskiego*, Varșovia, 1953 (ed. fototip.), vol. VII, p. 87.

⁴ *Ibidem*, vol. I, p. 227.